

ΠΑΛΗΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΔΡΕΜΝΗΣΕΙΣ

ΤΟΥ κ. ΑΘΑΝ. ΖΕΡΒΟΠΟΥΛΟΥ (ΚΡΟΥΝ)

ΔΕΚΑ ΧΡΟΝΙΑ ΚΟΝΤΑ ΣΤΟ ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗ

(Γραμμένες για το «Μπουκέτο»

Γ

Α γραφεία της «Αζροπόλεως» την εποχή αυτή ήταν πολύ ευρύχωρα και το πολυκάριθμο προσωπικό της είχε κάθε άνεσι. Ο διευθυντής ήρχετο στο γραφείο του πάντοτε φουριώδης και σιγοτραγουδώντας τὸ μεσημέρι και τὸ ἀπόγευμα ἀργά, ἀφοῦ ἔκανε τὸν συνηθισμένο του περίπατο στὸ Ζάππειο.

Ξεχωριστός, κρατώντας τὸ κατέλιπο του και κανένα βιβλίο ξένο στὸ χέρι, διέσχισε τὸ διάδρομο εὐδυντηής κ' ἀλύγιστος και τραβοῦσε και' εὐθείαν στὴν πόρτα τὸ γραφείου του, κυττάζοντας και' εὐθείαν πρὸς αὐτὴν κ' ἀδιαφορώντας τελείως γιὰ τὸς πέριξ, μὲ μεγάλα βήματα, σχεδὸν ἀθόρυφα, ἔξ αἰτίας τὸν παπουτιῶν του, πού κωσιεσκυδόντο ἰδιαίτερως γι' αὐτὸν μὲ περιέργο τετραγωνικὸ σχῆμα και χοῖρις τακτοῦν. Τέτοια παπούτσια οὔτε φόρεσε κανεὶς ποτέ, οὔτε φορεῖ κανεὶς σήμερα.

Ὁ Γαβριηλίδης ἄνοιγε μὲ ὀρμὴ τὴν πόρτα τοῦ γραφείου του, ἔβγαζε τὸ κλειδί, ἐκλείδωνετο ἀπὸ μέσα κ' ἄρχισε κατόπιν ἢ νὰ τραγουδάει δυνατὰ καμμιὰ ἀρία ἀπὸ ὄπερα, ἢ, τὸ συνηθέστερο, νὰ φωνάζει δυνατὰ σὲ ἦχος τραγουδοῦ πράγματα... ἀκατάληπτα!

Ὅταν ἐτελείωνε τὸ... γλιέτι αὐτό, ἔξεκλείδωνε κ' ἐκαλοῦσε σὲ συνεργασία τὸν διαχειριστὴ ἢ τὸν ἀρχισυντάκτη του, μὲ τὰ παράθυρα τοῦ γραφείου του πάντα ἀνοιχτά, χερμῶνα—καλοκαιρί.

Ἐίχε τὴν ἀπαίτησι νὰ σημειώνεται στὴν «Αζροπόλι» ἀπὸ τὸν ἀρχισυντάκτη ἢ βλῆ τοῦ καθενὸς συντάκτη, γιὰ νὰ ἐξακριβώνη τὴν ἐργασία πού προσέφερε κ' καθένας μας.

Κάθε μεσημέρι ἔδινε τὶς ἐντολές του σὲ κάθε συντάκτη διὰ τοῦ ἀρχισυντάκτη ἢ και μὲ ξεχωριστὰ σημειώματα, τὰ ὁποῖα βρῖσκामε σὲ μιὰ γυαλένια ἐταξεῖρισα τοῦ διαδρόμου.

Δὲν εἶχε μείνει ζήτημα πού νὰ μὴν ἀτιμολογῆται τὰς στήλας τῆς «Αζροπόλεως», μὲ ξεχωριστὴ κ' ἐπισταμμένη ἔρευνα. Αὐτὴ ἀνεκίνησεν ὅλα τὰ ἐργατικὰ ζητήματα και σ' αὐτὴν ἀφείλονται οἱ πρῶτοι ἐργατικοὶ νόμοι πού ἐδημοσιεύθησαν τότε.

Πόσες φορές δὲν εἶχε ἀνακινήσει ὁ Γαβριηλίδης τὸ ἀγορτικὸ ζήτημα τῆς Θεσσαλίας και πόσες φορές δὲν εἶχε ἀσχοληθεῖ μὲ τοὺς κἀπρους δούλους, τοὺς γεωργούς, γιὰ τοὺς ὁποίους, μετὰ τὸ θάνατό του—στὰ 1921—ἐδημοσιεύθητε τὸ πρῶτον ὁ ἀγορτικὸς νόμος περὶ ἀπαλλοτριώσεως τῶν τσιφλικίων. Γιὰ τοὺς κἀπρους δούλους, τοὺς ἐργάτας τοῦ Πειραιῶς, εἶχε ἀσχοληθεῖ εἰδικῶς ὁ κ. Σπύρος Μελάς, ὁ ὁποῖος τότε ἐτεμπωνάρισε στὴ δημοσιογραφία διὰ τῆς «Αζροπόλεως».

Και δταν ἀκόμα νομίζαμε, ὅτι θὰ περνοῦσε ἡ ἡμέρα χωρὶς νὰ μᾶς στείλῃ στὶς τέσσαρες ἄρες τῶν Ἀθηρῶν ἢ τοῦ Πειραιῶς, ὁ μακαρίτης Γαβριηλίδης ἄνοιγε ἕνα μικρὸ καταστηλάκι, πού εἶχε πάντοτε στὴν τσέπη του, ἐκωλοῦσε σ' αὐτὰ τὰ μάτια του—λόγω τῆς μυωπίας του— κ' ἔλεγε:

—Κάνε ἕναν περιπατάκο στοὺς δρόμους τῶν Ἀθηρῶν και γράψε γιὰ τοὺς... ζητιάνους, πού ἔχουν τὰ στέμια τους και πῶς ζητιανεύουν!

Ἄρνησιες σ' ἔτι ἔλεγε, δὲν δεχόταν. Πάντοτε δὲ εὕρισε τὴν

κάποιον πρῶην κατὰδικο, ὁ ὁποῖος εἶχε σχηματίσει μὲ τὴν ἐργασία του μιὰ μικρὴ περιουσία. Μετὰ τὸ γάμο, τὸ ἀνδρόγυννο τῶν δυὸ πρῶην κατὰδικῶν οἰχίτηκε μὲ τὰ μούτρα στὴ δουλειὰ και πολὺ γρήγορα ἡ περιουσία τους μεγάλωσε. Δὲν ἀπόχρησαν παιδιὰ, ἀλλὰ εἶχαν πάντοτε μαζί τους τὸν Πάτρικ, ὁ ὁποῖος, ὅπως εἶπαμε, εἶχε γεννηθεῖ στὴ φυλακὴ εἰπὸ ἀγνωστον πατέρα. Μὲ τὸν καιρὸ, οἱ δυὸ πρῶην κατὰδικο ἔγιναν οἱ πλουσιώτεροι γαιοκτηῖνες τοῦ Ἐπίσκοπου κ' ὅταν ἀπέθαναν κ' αὐτοὶ κ' ὁ γυῖός τους ὁ Πάτρικ ἀργότερα, ἡ τεραστία περιουσία τους ἔμεινε ἀέσπυτη.

Οἱ μόνοι ὅσοσο πού θὰ εἶχαν δικαίωμα νὰ τὴν κληρονομήσουν, ἦσαν οἱ συγγενεὶς τῆς μητέρας τοῦ Πάτρικ. Καὶ αὐτοὺς ἐψάξε νὰ βοηθῇ ὁ οἰκογενειακὸς συμβολαιογράφος τοῦ Πάτρικ Κόναντ. Ἐπὶ εἰκοσι χρόνια ὁ συμβολαιογράφος αὐτὸς δημοσίευε ἀγγελίες στὶς ἐφημερίδες τῆς Ἀγγλίας, ζητώντας τοὺς εὐτυχεῖς κληρονόμους. Κι ἐπὶ τέλους τοὺς βρῆκε κ' ἔτσι ἐπέσπευσαν τὴν μεγάλην κληρονομία.

ἀπάντησι πού ἀπεστέμωνε.

Ἀργότερα, δταν προσελήθη στὸ προσωπικὸ τῆς «Αζροπόλεως» κ' ὁ ἀδελφὸς τοῦ Στάμ, ὁ Χάρης, εἶχε δὲ μειωθεί τὸ προσωπικὸ τῆς ἐφημερίδος γιὰ λόγους οικονομικούς, ἔπασσε τὸ καλοκαίρι φρετιὰ τὸ ἄσος τῆς Πεντέλης.

—Νὰ πᾶς νὰ δῆς τί γίνεται μὲ τὰ μάτια σου και νὰ τὰ γράψης, εἶπε στὸ Χάρη.

—Μὰ δὲν ἔχει τὸ ταμειὸ χοῖματα γιὰ τὰ ἔξοδα τῆς μεταβάσεως, τοὶ ἀπάντησε ἔκρινος.

—Νὰ πᾶς μὲ τὰ πόδια! Χά! χά! χά! Τὶ νέος Ρουμειλωτής εἶσαι σὺ, πού σὲ φοβῆει ἕνας... μωροπερίπατος!

Τὸ ἀδύνατον δὲν ἱσῆρχε γι' αὐτὸν και τὴν «Αζροπόλι» ποτέ!

Ἀπὸ τὸν κόσμο, ὁ Γαβριηλίδης ἦταν πάντοτε ἀθέατος. Ἀκόμα κ' ἀπὸ τοὺς περιοριστέους συντάκτας του, ὅσοι περιορίζοντο εἰς τὸ κανονικὸ ρεσορτά.

Εἶνε γνωστὴ ἡ ἀπάντησις του στὸν ἀπεσταλμένο τοῦ Σέγγ, πού πῆγε νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ γιὰ τὰ φιλογερμανικὰ ἄρθρα πού ἔγραφε ἐκ πεποιθήσεως ἀτομικῆς κατὰ τὸν πόλεμο.

—Θὰ τὸν δεχθῶ—παράγγειλε ὁ ἀρθραστὸς Γαβριηλίδης— μετὰ τὴν εἰρήνη!

Ἐδέχετο ὅμως ὀρισμένους φίλους του, τοὺς ὁποίους ἔξετιμα και τοὺς ὁποίους ἀγωνίζονταν μὲ τὴν «Αζροπόλι» νὰ ἀναδείξῃ. Πολλοὺς ἀπ' αὐτοὺς ἔκανε μεγάλους ἄνδρας γιὰ νὰ καταλάβουν σιγά—σιγά τὰ μεγαλύτερα ἀξιώματα και νὰ χρησιμοποιήσουν αὐτίσως κ' ὀλίγετα τὸν ἀνιδιόετῆ δημοσιογρὸ τους, πού ἐκ πεποιθήσεως τοὺς ἀντήρσε στὸν ἔβδομο οὐρανὸ.

Συνεθεῖ κάποτε ν' ἀσχοληθεῖ και μ' ἕναν γνωστὸ μου γιατρὸ, πολιτευόμενο, ποιητὴ, φιλοσοφολόγο και... λίγο ἀπ' ὅλα, τὸν ὁποῖο ἔκαμε ἀργότερα βουλευτὴ. Γνωρίζοντας, ὅτι ἔλαβε τὸν γιατρὸ αὐτόν, μ' ἐφῶτισε ἕνα σημειῖο σὲ μιὰ ὀυλίια μας, ἂν μὲνο εἰχαριστημένο ἀπ' τοὺς χαρακτηρισμοὺς του.

—Πολλὰ τοῦ πέφτον! ἀπάντησα δευλά.

—Γιατί, μπορέ; μοῦ εἶπε τότε μισοθιμωμένος. Δὲν ξέρεις τί ἔκαμε στοὺς πατριώτες του;

Κι' ὅταν ἀπάντησα ἀρνητικῶς, μοῦ διηγήθηκε τὴν ἔξῃ ἱστορία, ἡ ὁποία και μόνη ἱσῆξε ἀποσοῖ νὰ ἐκτιμᾶ τόσο τὸν γιατρὸ και νὰ τοῦ ἀφιερῶνῃ ὅσα τοῦ ἔγραφε:

Ἀπὸ ἐράνους τὸν γεωργῶν, εἶχε συγκεντρωθεῖ στὴν πατριδα τοῦ γιατροῦ ἕνα ποσό, μὲ τὸ ὁποῖο ἀπεφασίσθη ν' ἀγορασθῆ μιὰ μεγάλη εἰκόνη τοῦ Ἁγίου Μοδέρστου, τοῦ προστάτου τῶν ζώων και ἰδῖως τῶν ἀγορτιῶν-των. Ὅταν ἡ εἰκόνα ἔφτασε στὴν ἐπαρχία, ἐγεννήθη τὸ ζήτημα σὲ ποιὸν ἀπ' τὶς τρεῖς ἐκκλησίες τῆς πόλεως ἔπρεπε νὰ τοποθετηθῇ, γιὰ τὴν ἡθέλειαν και τιλονευκοῦσαν κ' ἡ τρεῖς ἐνορίες.

Ὁ δεσποτὴς δὲν μποροῦσε νὰ βοηθῆ λύσι και ἡ ἐπιτροπὴ τῶν ἐράνων κατέφυγε στὸ γιατρὸ.

—Νὰ τὴν τοποθετήσετε, τοὺς εἶπε, στὸ ἔξωκλήσι, πού εἶνε ἔξω ἀπὸ τὴν πόλι, γιὰ νὰ σὰς προστατεῖ ἡ ὄλιους! Ἐταὶ δὲ και ἔγινε!

Και ὁ μακαρίτης Γαβριηλίδης ἔξέσπασε στὰ ἀκρότητα γέλια του. —Χά! χά! χά!... Δὲν εἶνε λοιπὸν ἔξυτος ὁ γιατρὸς;

Και ποὺς μποροῦσε νὰ τὸ ἀμφοδῆθησι, ὕστερα ἀπὸ τὸ ἀνέκδοτο αὐτό;

Τὴν ἀλληλογραφία τῆς «Αζροπόλεως» διεθίβαζε ὁ ταχυδρομικός διανομὴς προσωπικῶς στὸ διευθυντὴ, δευετὴ μάλιστα, λόγω τῆς πληθῶρας τῆς, σὲ κακετάκα μὲ σπάγγο.

Ἄν τὸ Σάββατο ἔφτανε ταχυδρομεῖο εἶτε ἀπ' τὴν Ἀμερική, εἶτε ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο, τὸ γραφεῖο εἶχε πανηγυρὶ, γιὰ τὸ πάντοτε ἤρχοντο ἔπιταγὲς και ἡ πληρωμὴ τῆς ἔβδομάδος ἦταν ἐξασφαλισμένη.

Ὁ Γαβριηλίδης ἔξεχώριζε τὶς ἐφημερίδες και τὶς ἔστειλε στὸν ἀρχισυντάκτη. Ἐπίσης εἶχε μιὰ φαλλίδα μεγάλη, μὲ τὴν ὁποία ἔκοβε κατόπιν τὰ γραμματόσημα, τὰ ὁποῖα ἐμάζεψε γιὰ τὴν μητέρα του και τοὺς πατέλλους τοὺς ἐχρησιμοποῦσε γιὰ νὰ γράφῃ τὰ... ἄρθρα του!

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Ἡ συνέχεια.